

Søknad

Søknadsnr.	2021-1054	Søknadsår	2021	Arkivsak
Støtteordning	Næringsutvikling og Innovasjon i Viken 2021			
Prosjektnavn	Norges mest bærekraftige hyttefelt			

Kort beskrivelse av prosjektet (kun ett til to avsnitt)

Prosjektet «Norges mest bærekraftige hyttefelt» skal samle hytteutviklere, håndverkere, leverandører, grunneiere og arkitekter til et bedriftsnettverk for bærekraftig hytteutvikling. Aktørene i nettverket skal sammen med Sigdal kommune delta i en serie workshops ledet av ledende fagfolk, for å bygge kompetanse og felles forståelse for hva som gjør et hytteområde bærekraftig, basert på dette skal vi utvikle en modell for bærekraftige hyttefelt.

Hvordan treffer prosjektet formålet med støtteordningen? (kun ett til to avsnitt)

Vi vet at bygg- og anleggsbransjen står for en tredel av klimautslippene i verden, og at det hviler et stort ansvar på denne bransjen for å omstille seg. Vi mener dette prosjektet både bidrar til bærekraftig næringsutvikling og verdiskaping, og tilrettelegger for sirkulærøkonomi og grønn omstilling.

Ut fra LCA-analyser gjort av LY hytta, har vi avdekket at det største potensialet for å redusere utslipp i hytteutvikling er knyttet til infrastruktur, fundamentering og logistikk. Det viser at for å utvikle bærekraftige hytter, må en ha kontroll på prosessen helt fra start – før reguleringsarbeidet påbegynnes. Når vi tar tak i dette, gjennomfører workshops der vi samler alle rundt samme bord, og sørger for at kommunen, hytteutviklere, leverandører og grunneiere får oppdatert kunnskap på de viktigste temaene og sammen diskuterer seg fram til bærekraftige løsninger har vi lagt grunnlaget for ny praksis. Prosjektet vil bidra til bærekraftig næringsutvikling og verdiskaping, samtidig som den grønne omstillingen i hyttenæringa i området skyter fart. Målet på lang sikt er å etablere «den nye normalen» for utvikling av hytteområder i fjellet.

Søknaden innebærer også etablering av sterkere koblinger mellom FoU-leverandører og SMBer i distriktskommuner. Det er også lagt opp til bruk av innovative metoder og utstrakt samskaping på tvers av offentlig og privat sektor, samt på tvers av bransjer.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Prosjekteier	Knut Bjertnes Org.nr:985996261 knut@habex.no Antall årsverk (heltid/deltid): / 1	Tempelseterveien 68 3359 EGGEDAL	91144654
Kontakt	Hilde Søråas Grønhovd hildesg@nhage.com	Borgestubakken 2 3350 PRESTFOSS	92063733
Prosjektleder	Hilde Søråas Grønhovd hildesg@nhage.com	Borgestubakken 2 3350 PRESTFOSS	92063733

Prosjektbeskrivelse

Behov for utvikling, omstilling og/eller endring

Prosjektet «Norges mest bærekraftige hyttefelt» bygger videre på erfaringer fra prosjektet «Grønn Fjellhageby» i regi av Nasjonalparken Næringshage. Med «bærekraftig hytteutvikling» mener vi i dette prosjektet: Utvikling av hytteområder som er både miljømessig-, økonomisk, - og sosialt bærekraftige. Det innebærer blant annet å finne fram til løsninger som

- Reduserer naturinngrep.
- Ivaretar naturmangfold.
- Reduserer klimautslipp fra materialer, bygg- og anleggsprosess og bruk av hytta.
- Reduserer transport.
- Kompenserer for de inngrep som gjøres.
- Sørger for mest mulig lokal verdiskaping.

Sigdal kommune er Norges femte største hyttekommune med sine om lag 5000 fritidsboliger. Veksten i hyttenæringa og utviklingen av fritidsboliger i fjellet i vår region er eksplosiv. Det har stor betydning for den lokale verdiskapinga, og skaper vekst og optimisme i mange lokalsamfunn. Samtidig skaper det en del åpenbare utfordringer: hvor bærekraftig er denne veksten? Hvor mye natur er det forsvarlig å beslaglegge og gjøre massive inngrep i for å etablere hytter, veier og all annen nødvendig infrastruktur? Er det bærekraftig for kommunene å selge ut land bit for bit til eksterne utviklere, slik at det blir minimalt med varig lokal verdiskaping? Hvor bærekraftig er det at flere og flere familier besitter flere fullstandard boenheter, både bolig og hytte, der den ene bare brukes få døgn i året?

Hvor stort klimaavtrykk er det forsvarlig å skape med materialbruken som kreves til produksjonen av ei hytte? Er det bærekraftig å fortsette med nedbygging av arealer i høyt tempo, eller vil en fortsatt hyttebygging kreve nytenking fra både planmyndigheter, utviklere, leverandører og forbrukere?

LY hytta har utviklet to hyttemodeller, der det i utviklingen har vektlagt miljø og bærekraft i utforming, materialvalg og produksjonsprosess. Deres ønske om bærekraftig hytter har utløst dette prosjektet, for det åpenbare er at de er avhengige av veldig mange faktorer som er på utsiden av hytteveggen. Faktorer som infrastruktur, tomteutvikling, VA-løsninger også videre, og her ligger makten i stor grad hos regulerings- og planmyndighetene. Økt kompetanse og felles forståelse er avgjørende både for at LY hytta skal oppnå sine mål, og for at ringvirkningene kan bli store og positive for Sigdalssamfunnet og for hyttekommuner og deres næringsliv både i regionen og ellers i Norge som sliter med de samme utfordringene.

En bærekraftig ressursbruk er nødvendig for å sikre fremtidig drift. Begrenset tilgang på ressurser vil utløse behov for sirkulære verdistrømmer og tvinge frem behov for å utvikle nye løsninger. Virksomheter som legger dette til grunn i sin forretningsdrift vil være best forberedt i årene som kommer. Vi mener derfor det er på høy tid å ha ambisjoner om å utvikle bærekraftig hytteliv - gjennom bærekraftige hytter, områder og tilrettelegging for bærekraftig bruk. Vi må forholde oss til:

- knapphet på tilgang på nytt areal
- generert transportbehov ved etablering og bruk
- energi- og ressursforbruk for nye bygg
- løpende energibehov i forhold til antall bruksdøgn
- bevaring av naturmangfold

Bærekraftig utvikling ble definert i rapport 'Vår felles framtid' av FNs verdenskommissjon for miljø og utvikling i 1987 som "utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov." Bærekraft er et helhetlig begrep som samler miljømessige, sosiale og økonomiske aspekter. Det brukes også ofte begrep som 'klimavennlig' og 'miljøvennlig', som peker på de to mer akutte problemstillingene i bærekraftsdiskusjonen.

Begrepet 'klimavennlig' har fokuset på klimautfordringene knyttet til oppnåelse av togradersmålet. Målet er å redusere klimagassutslipp fra de største utslippskildene - transport, matproduksjon, energibruk i bygg/ industri. Begrepet 'miljøvennlig' er knyttet til beskyttelse av naturlige økosystemer og biologisk mangfold som påvirkes av menneskelig aktiviteter.

Hovedmål og delmål

Hovedmålet er å utvikle en ny standard for bærekraftige hytteområder.

- 1) Samle hytteutviklere, håndverkere, leverandører, grunneiere, arkitekter, kunnskapsmiljøer, plankontor og offentlige myndigheter for å bygge kompetanse og felles forståelse for hva som gjør et hytteområde bærekraftig.
- 2) I fellesskap finne fram til konkrete løsninger og grep som må tas for å realisere bærekraftige hytteprosjekter.

- 3) Designe en modell for hvordan en kan gå fram for å utvikle bærekraftige hytteområder i praksis.
- 4) Dele erfaringene fra prosjektet med andre kommuner som har interesse for bærekraftig hytteutvikling, og med faglige nettverk og partnere som når ut til andre næringsaktører.

Resultatmål

- 1) Gjennomføre workshopserie for bærekraftig hytteutvikling med minst 7 deltakende partnere
- 2) Etablert kunnskapsgrunnlag for å søke regulering av minst ett bærekraftig hyttefelt
- 3) Utarbeide modell for utvikling av bærekraftig hytteområde.
- 4) Etablere et kommunenettverk for bærekraftig hytteutvikling.
- 5) Dele erfaringer med faglige nettverk gjennom minst to presentasjoner sammen med andre former for spredning av modellen for utvikling av bærekraftige hyttefelt.

Langsiktige effekter og overføringsverdi

Resultatet av dette prosjektet kan deles og gjenbrukes. Kommunenettverket for bærekraftig hytteutvikling er et konkret initiativ for å spre kunnskap og erfaringer fra dette prosjektet og samtidig skape en arena for deling av erfaringer også fra andre prosjekter rundt samme tema. Spre erfaringer også gjennom fagnettverk som leies inn til workshopene. Benytte de anerkjente og vedvarende strukturene som f.eks. Norwegian Wood Cluster og Tregruppen til å dele våre resultater og erfaringer med andre næringsdrivende.

Som lokale verdiskapere ønsker vi å ta en ledende rolle i bærekraftig hytteutvikling. Vi som gir større lokal verdiskaping og mindre naturinngrep og som formidler dette til forbrukerne og bruker eksempelets makt til å bidra til en ny standard. Som Norges 5. største hyttekommune har det en betydning hvordan aktørene i Sigdal kommune forholder seg til dette.

Etablere en sterkere kobling mellom lokalt og regionalt næringsliv og FoU-miljøer, fremme innovasjon og bidra til nytenkning rundt hytteutvikling, i alle ledd i utviklingen fra overordna planlegging til utbygging og daglig bruk av hytta.

Beskriv aktivitetene som skal gjennomføres i prosjektet

HA1 Lokal verdiskaping, gårdsbruk og forvaltning av utmark

Workshops. Faglig ressurs: NIBIO

Hvordan kan vi sikre lokal verdiskaping, og i størst mulig grad redusere verditap på landbrukseiendom knyttet til hytteutvikling? Kan og bør en i større grad bysle tomter i stedet for å tilby selveiertomter? Hva øker, og hva reduserer verdien av gården på kort og lang sikt? Hvordan skapes og opprettholdes lokale arbeidsplasser i kommuner med stor hyttebygging, og hvilke strukturelle og formelle grep kan vi ta for å sikre dette?

HA2 Landskap, arealbruk, naturmangfold og økologi

Workshops. Faglig ressurs: NINA og DRMA.

Landskapet består av ulike soner med forskjellig karakter og forskjellig grad av sårbarhet, og dermed ulik toleranse for utbygging. Hvordan kan dette tas hensyn til i regulerings- og utbyggingsprosessen. Og hvordan legge til rette for klok bruk av området. Hvordan bør hytter plasseres så skånsomt som mulig? Hva slags maskiner brukes – og bør brukes? Hvordan kan vi reparere og kompensere for inngrep?

HA3 Infrastruktur og V/A-løsninger

Workshops: Faglig ressurs Vill Energi + uavklart

Hvordan kan infrastrukturen legges opp på en mest mulig bærekraftig måte? Hvilke V/A-løsninger er mest bærekraftige? Og hvilke effekter har inngrepene lokalt og i større geografisk omkrets. Hvordan påvirker utbyggingen grunnvann og flom? Kan vi unngå negative langsiktige effekter?

HA4 Arkitektur, bygg og fundamentering

Workshops: Faglige ressurser Norwegian Wood Cluster og Tregruppen

Hvordan fundamenterer bygg på en måte som reduserer klimautslipp, men som samtidig sørger for lang levetid? Hva vil det i praksis kreve av materialbruk, leverandørsikring og bygging hvis du skal ta hensyn til både landskapet, naturkvalitetene og klimaet?

HA5 Ressurser og energi

Workshops: Faglig ressurs Omtre ved Kristine Nore og Vill Energi ved Per F. Jørgensen

Hvor energikrevende er det å produsere hyttene, og hvilken energistrategi er mest aktuell for disse hyttene? Hva er klimagassavtrykket? Hvor mye transport kreves? Ressurseffektiv bygging, svinn og avfall. Muligheter for ombruk?

HA 6 Modell for bærekraftig hytteutvikling

Resultatene av workshopene og prosessen oppsummeres i en form som sikrer at alt som har kommet fram i workshopene blir med videre som gode, omforente løsninger for bærekraftig hytteutvikling. Basert på denne oppsummeringen skal et designes en modell eller oppskrift på bærekraftig hytteutvikling. Denne modellen blir et viktig sluttprodukt for prosjektet.

HA7 Kommunenettverk

Med Sigdal kommune i spissen skal vi etablere et kommunenettverk for bærekraftig hytteutvikling. Ideen er å knytte hyttekommuner i Viken og andre fylker sammen for å bygge kompetanse spesielt innenfor plan og teknisk, både ved å få tilgang til konklusjonene i vårt prosjekt og ikke minst gjennom å dele erfaringer fra egen virksomhet og andre aktuelle prosjekter rundt i landet. I tillegg til å etablere et spisset nettverk for hyttekommuner, vil det være naturlig å dele resultatene i Vikens nettverk for kommuneplanleggere.

HA8 Prosjektledelse

Prosjektet skal ledes av Buskerud Næringshage som i samarbeid med Nasjonalparken Næringshage skal planlegge og gjennomføre workshopserien. Vill Energi bidrar som miljøkoordinator og for å kvalitetssikre det faglige innholdet. Koordinering av alle partnerne, av faglige innspill og planlegging og gjennomføring av fasilitering og dokumentasjon blir avgjørende for et godt resultat.

HA9 Resultatspredning

For at prosjektet skal lykkes med å bidra til å utvikle en ny standard for bærekraftig hytteutvikling, vil det være avgjørende å oppnå god resultatspredning. At prosjektet er forankret i to næringshager i hvert sitt fylke, og i tillegg har knyttet til seg en rekke fagmiljøer vil kunne bidra til dette. Men det vil være avgjørende å bruke eksisterende nettverk og ekspertmiljøer til erfaringsdeling. Gjennom prosjektet Kompetansepilot har Buskerud Næringshage etablert en kobling til EU-prosjektet The Bio Economy Regions in Scandinavia med kobling til både Tregruppen og Norwegian Wood Cluster. Vi ser på dette nettverket som svært relevant både for å hente kompetanse inn, og dele resultatene fra prosjektet. I tillegg er det interessant å dele resultater med de øvrige kommunene i Norefjell-Reinsjøfjell området, der fylkeskommunen har tatt initiativ til et verdiskapingsprosjekt som omfatter de fem kommunene i den regionale planen.

Målgruppene for prosjektet

Hovedmålgruppen for dette prosjektet er lokalt og regionalt næringsliv, grunneiere og fagmiljøer som ønsker å bygge sin kompetanse på bærekraftig hytteutvikling, og med det ønsker å ta en posisjon i denne utviklingen framover. I tillegg er Sigdal kommune og andre hyttekommuner en viktig målgruppe, førstnevnte både som plan- og reguleringsmyndighet for områdene som eies av grunneierne som deltar i prosjektet, og i tillegg sammen med en rekke kommuner som deltakere i kommunenettverk for bærekraftig hytteutvikling. Til kommunenettverket har vi fått noen bekreftede interessenter, men det vil være en del av prosjektet å rekruttere ytterligere kommuner og eventuelt fylkeskommuner til å delta her.

Merverdi av prosjektet for egen organisasjon

Grunneier Knut Bjertnes har et sterkt engasjement for lokalsamfunnet, og er skeptisk til å forringe verdien av sin gård/fjelleiendom på bekostning av neste generasjon. Et sterkt ønske om å legge til rette for lokal verdiskaping på en bærekraftig måte er bakgrunnen for prosjektsøknaden, og for å oppnå dette er det både nødvendig å hente inn ekstern kompetanse og ikke minst jobbe på tvers av aktører og bransjer for å skape felles forståelse. Slik kan han finne en god måte å utvikle sin eiendom på en bærekraftig måte.

LY hytta er en hovedsamarbeidspartner i prosjektet, og det er gjennom deres bærekraftsarbeid at behovet for dette prosjektet har dukket opp. Prosjektet bygger på erkjennelsen av at det ikke er tilstrekkelig med ei bærekraftig hytte, men at det er nødvendig å ha kontroll på prosessen fra et mye tidligere tidspunkt – og legge premisser for utviklingen helt fra plan- og reguleringsarbeidet. LY hytta ønsker å gå i bresjen for å etablere en ny og bærekraftig standard for utviklingen av hytteområder.

Prosjektorganisering

Prosjektleder for prosjektet er Buskerud Næringshage. Prosjektet styres av prosjektleder Hilde S. Grønhoivd i tett dialog med grunneier Knut Bjertnes og hytteutvikler Bjørn Olav Leer. Nasjonalparken Næringshage skal være samarbeidspartner for planlegging og gjennomføring av workshopene på en slik måte at de videreutvikler konseptet fra «Grønn hyttelandsby». Forankringen i næringshagene Miljøkoordinator for prosjektet vil være Per F. Jørgensen fra Vill Energi som er spesialrådgiver på bærekraft, og har spesielt høy kompetanse på bærekraftige bygg.

Prosjektets deltakere danner et bedriftsnettverk, og har signert på en samarbeidsavtale som gir dem gratis tilgang til den kompetanseformidlingen som finner sted i prosjektet og som samtidig forplikter dem til å delta i hele workshopserien og aktivt bidra med egne erfaringer og innspill i prosessene. Sigdal kommune deltar i den samme workshopserien, og tar en ledende rolle i dannelsen av et kommunenettverk for bærekraftig hytteutvikling der prosjektets resultater kan deles, og ikke minst der andre kommuner kan dele sine erfaringer slik at vi øker innsikten i disse problemstillingene hos alle parter.

Samarbeidspartnere i prosjektet

Bedriftsnettverk (se signert avtale):

Knut Bjertnes, grunneier

LY hytta

DRMA, arkitekt og landskapsarkitekt

Espen Kjemperud, grunneier

Habex AS, entreprenør

Eggedal Sag XL-bygg, leverandør

Jostein Guttormsen, grunneier

Kommunepartner (se signert avtale)

Sigdal kommune

Prosjektledelse og koordinering:

Vill Energi AS

Buskerud Næringshage

Nasjonalparken Næringshage

Kommunenettverk (dialog etablert, men ikke avtalefestet)

Øystre Slidre kommune

Oppdal kommune

Flesberg kommune

Nore og Uvdal kommune

Faglige bidragsytere (noen bekreftet, noen forespurt)

Omtre

NINA

NIBIO

Norwegian Wood Cluster

Tregruppen

DRMA

Tids-/milepælsplan

Startdato: 17.01.2022 Sluttdato: 01.10.2021 Milepælsplan vedlagt søknad: Nei

Kvartal 1:

HA8 Planlegging og rigging av prosjektet. Datoplan. Rekruttering av faglige ressurser.

HA1, HA2 og HA3 Workshops

HA7 Rekruttering av flere kommuner og oppstartsmøte

Kvartal 2:

HA4, HA5 og HA6 Workshops

HA 7 Kommunenettsmøte

Kvartal 3

HA 6 Skrive oppsummering og utvikle modell basert på resultatene

HA 7 Møte i kommunenettsverket med deling av resultater fra prosjektet, plan for videreføring av nettsverket

HA9 Resultatspredning med foredrag/innlegg og annen distribusjon av modell

Kostnad-/finansieringsplan

Mottatt offentlig støtte tidligere: Nei

nei

Mottatt bagatellmessig støtte de tre siste regnskapsårene: Nei

Nei

Kostnadsplan

Tittel	2021	2022	2023	2024	2025	SUM
HA1 Lokal verdiskaping, gårdsbruk og forvaltning a		153 000				153 000
HA2 Landskap, arealbruk, naturmangfold og økologi		153 000				153 000
HA3 Infrastruktur og V/A-løsninger		153 000				153 000
HA4 Arkitektur, bygg og fundamentering		153 000				153 000
HA5 Ressurser og energi		153 000				153 000
HA6 Modell for bærekraftig hytteutvikling						0
HA7 Kommunenettverk		42 000				42 000
HA8 Prosjektledelse, miljøkoordinator, egeninnsats		422 000				422 000
HA9 Resultatspredning						0
Prosjektadministrasjon og regnskap		30 000				30 000
Sum kostnad		1 259 000				1 259 000

Kostnader for HA6 og HA9, utarbeidelse av modell og spredning av resultater, er dekket av budsjettposten for HA8. Der inngår timer for prosjektledelse og miljøkoordinator samt egeninnsats fra kommune og bedriftsnettverk. Det vil forenkle regnskapet å føre disse timene samlet.

Egeninnsats er beregnet til en timepris på 700 kr.

Finansieringsplan

Tittel	2021	2022	2023	2024	2025	SUM
*Viken fylkeskommune		629 500				629 500
Egenandel (kr)		48 500				48 500
Egeninnsats (580*700)		406 000				406 000
Egeninnsats prosjekteiere		175 000				175 000
Sum finansiering		1 259 000				1 259 000

Egeninnsats er beregnet med 700 kr per time.

Egeninnsats for prosjekteier og hovedsamarbeidspartner er beregnet til 250 timer

Egeninnsats for bedriftsnettverk og kommunenettverk er beregnet til totalt 580 timer.

Geografi

3000-Viken, 3045-Sigdal

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Budsjett Norges mest bærekraftige hyttefelt.xlsx	22 254	27.10.2021
Intensjonsavtale bærekraftig hyttefelt.pdf	204 620	27.10.2021
Samarbeidsavtale med Sigdal kommune signert alle.pdf	127 643	27.10.2021

